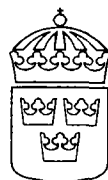

Utrikesutskottets yttrande

1992/93:UU4y

Åtgärder för att stabilisera den svenska ekonomin

1992/93
UU4y

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:50 om åtgärder för att stabilisera den svenska ekonomin jämte motioner i vad avser utrikesutskottets beredningsområde.

1. Propositionen

Propositionen avser ett antal ekonomisk-politiska åtgärder syftande till att stabilisera den svenska ekonomin. I propositionen yrkas, i den del som avser utrikesutskottets beredningsområde, att riksdagen godkänner vad föredragande statsråd förordat om besparingar inom Utrikesdepartementets område på 1 500 miljoner kronor per år avseende Sveriges bistånd.

Som underlag till yrkandet anförs följande:

Sverige har under ett antal år avsatt 1 % av bruttonationalinkomsten (BNI) till internationellt utvecklingssamarbete. Regeringen kommer även fortsättningsvis att använda sig av nuvarande beräkningsmetod. Målet är att så snart Sveriges ekonomi så tillåter åter uppnå ett u-landsbistånd som motsvarar 1 % av BNI. Sammantaget skall biståndsramen minskas med 1,5 miljarder kronor jämfört med innevarande budgetårs biståndsram. Nedsänkningen kommer ej att beröra katastrofbiståndet eller bidragen till enskilda organisationer.

2. Motionerna

Yrkanden i anledning av proposition 1992/93:50 har, i de delar av propositionen som hänför sig till utrikesutskottets beredningsområde, framförts i motionerna 1992/93:Fi16 av Sten Söderberg (-), 1992/93:Fi24 av Hans Göran Franck (s), 1992/93:Fi36 av Ian Wachtmeister (nyd), 1992/93:Fi37 (v), 1992/93:Fi42 av Annika Åhnberg (-) och 1992/93:Fi73 av Lena Klevenås m.fl. (s).

I motion Fi16 av Sten Söderberg (-) konstateras att "nedsänkningarna är ett svek mot tredje världen". Motionären motsätter sig regeringens förslag.

I motion Fi24 av Hans Göran Franck (s) yrkas

- att u-landsbiståndet utökas väsentligt i förhållande till vad som anges i propositionen (yrkande 1),
- att alla besparingsmöjligheter främst inom försvaret tillvaratas i syfte att utöka u-hjälpen (yrkande 2),
- att en minskning av u-hjälpen endast görs tillfällig, dvs. begränsas till ett budgetår (yrkande 3).

I motionen sägs att det vore av stort värde, inte minst symboliskt, om u-hjälpen kunde ligga på oförändrad nivå. I vart fall bör, enligt motionären, en besparing på u-hjälpen göras väsentligt mindre än vad som föreslås i propositionen och endast tillfällig, dvs. begränsas till kommande budgetår.

Vidare sägs det i motionen bl.a. att den nuvarande utvecklingen innebär att praktiskt taget alla länder i Europa minskar sina försvarskostnader. Det finns enligt motionärens uppfattning möjligheter till ytterligare begränsningar av försvarskostnaderna. Även andra möjligheter till utökning av biståndet än via minskning av försvarsanslaget bör prövas.

I motion Fi36 (nyd) yrkas att nivån för biståndet sänks till 0,7 % av BNI, vilket motsvarar besparingar på ca 4 200 miljoner kronor per år (yrkande 2).

Motionären framhåller att detta motsvarar det mål som fastlagts av FN.

I motion Fi42 av Annika Åhnberg (-) yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag om besparing inom Utrikesdepartementets område på 1 500 miljoner kronor per år avseende Sveriges bistånd.

I motion Fi73 av Lena Klevenås m.fl. (s) yrkas

- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av att öka opinionsbildningen för biståndets betydelse (yrkande 1),
- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att nedskärningarna ej bör drabba miljöbiståndet (yrkande 2),
- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det bör prövas att återställa biståndet till 1 % av BNI redan budgetåret 1994/95 (yrkande 3).

Motionärerna framhåller bl.a. att allmänhetens kunskaper om biståndets positiva effekter är bristfälliga. Därför behövs ytterligare satsningar på positiv information för att skapa en kraftfull opinion till försvar för tankarna om en rättvisare fördelning av jordens resurser och för ett generöst svenskt bistånd.

I motion Fi37 (v) yrkande 32 yrkas avslag på propositionens förslag om besparingar inom Utrikesdepartementets område på 1 500 miljoner kronor.

I motionen anges att nedskärningen av u-landsbiståndet har ett starkt symbolvärde. När inte föregångslandet Sverige har råd med solidariteten får finansministrar i andra länder i kris lättare att driva igenom liknande nedskärningar. Det har väckt stor oro i u-länderna och i FN-organ och är ett grovt svek mot de fattiga. U-landsbiståndet

bör inte heller naggas i kanten genom att användas för att täcka asylkostnader, miljöbistånd till Östeuropa eller fredsbevarande FN-insatser.

1992/93:UU4y

3. Utskottet

Utskottet konstaterar att hänsyn till det uppkomna läget i den svenska ekonomin, och inte minst då det statsfinansiella läget, nödvändiggör kraftfulla besparingsåtgärder på en rad områden. De av regeringen föreslagna åtgärderna är av olika karaktär och måste betraktas var för sig. Den föreslagna minskningen av biståndsramen kan inte direkt kopplas till den svenska ekonomins strukturproblem, ej heller till andra sektorer av den svenska ekonomin, utan får snarare ses i perspektivet av det allmänt försämrade statsfinansiella läget.

Utskottet är av uppfattningen att ytterligare nedskärningar av biståndet, utöver de regeringen föreslagit, ej bör ifrågakomma. Regeringens mål är i stället att, så snart Sveriges ekonomi så tillåter, återgå till ett u-landsbistånd som motsvarar 1 % av BNI. Det inte är möjligt att på förhand säga när detta låter sig göra. En återgång till 1-procentsnivån bör ske så snart det akuta statsfinansiella läget tillåter. Däremot finns det ej anledning att direkt koppla frågan om biståndet till en lösning av den svenska ekonomins strukturproblem.

Utskottet menar att kunskapen om och stödet för 1-procentsmålet är väl befast i riksdagen och den allmänna opinionen. Samtidigt är en återgång till 1-procentsnivån också en internationellt betydelsefull symbolfråga, varför den även av det skälet bör prioriteras.

I propositionen framhålls att nedskärningen ej kommer att beröra katastrofbiståndet eller bidragen till enskilda organisationer. Utskottet anser att detta är ett lämpligt förfarande.

Mot bakgrund av det sagda tillstyrker utskottet propositionens förslag avseende biståndets storlek och inriktning. Samtidigt avstyrks de delar som avser u-landsbiståndet i motionerna Fi16 (-), Fi24 (s) yrkandena 1–3, Fi36 (nyd) yrkande 2, Fi37 yrkande 32, Fi42 (-) och Fi73 (s) yrkandena 1–3.

Stockholm den 24 november 1992

På utrikesutskottets vägnar

Daniel Tarschys

I beslutet har deltagit: Daniel Tarschys (fp), Pierre Schori (s), Alf Wennerfors (m), Mats Hellström (s), Pär Granstedt (c), Karl-Erik Svartberg (s), Inger Koch (m), Nils T Svensson (s), Margareta Viklund (kds), Karl-Göran Biörsmark (fp), Kristina Svensson (s), Göran Lennmarker (m), Lena Boström (s), Richard Ulfvengren (nyd) och Alf Eriksson (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Bertil Måbrink (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

1992/93:UU4y